



**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ**  
**ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА**  
**РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ БЕЗБЈЕДНОСТ**  
**ЗА 2012. ГОДИНУ**

## **НАЈВАЖНИЈЕ АКТИВНОСТИ И СТАЊЕ У ОБЛАСТИ РАДИЈАЦИОНЕ И НУКЛЕАРНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ**

Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност (у даљем тексту Агенција) успостављена је Законом о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ број: 88/07) као самостална управна организација за обављање стручних послова у области радијационе и нуклеарне безбједности. Функције и надлежности Агенције прописане су чланом 8. Закона а као најважније могу се издвојити издавање дозвола (ауторизација) за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења, обављање инспекцијског надзора у области радијационе и нуклеарне сигурности и доношење прописа (регулативе) из области радијационе и нуклеарне безбједности.

У 2012. години, ако изузмемо израду подзаконских прописа из области радијационе и нуклеарне безбједности о којој ће бити ријечи у наредном поглављу, као најважније активности Агенције издвајамо:

У Сектору за ауторизацију Агенције извршена је обрада:

- 83 нотификације дјелатности с изворима јонизујућег зрачења;
- 88 одобрења за промет радиоактивних извора и складиштење извора;
- 122 захтјева за лиценцирање дјелатности с изворима јонизујућег зрачења;
- 21 регистрација дјелатности са изворима јонизујућег зрачења.

Инспекторат је извршио укупно 329 контрола правних лица која посједују изворе јонизујућег зрачења и обављају дјелатност са овим изворима.

Једна од најважнијих активности у току 2012. године била је даљње развијање државног регистра извора зрачења у БиХ. Све досадашње нотификације и ауторизације извора јонизујућег зрачења су унешене у државни регистар извора јонизујућег зрачења, који се имплементира кроз информациони систем за регулациону контролу под називом РАИС (Регулатору Ауторитету Информацион Систем), а чија Веб апликација је израђена од стране ИАЕА. У циљу унапређења рада система извршене су измјене како на бази података тако и на самој апликацији.

Током године Агенција је у обављању стручних и управних послова из своје надлежности имала константну сарадњу са другим институцијама. Као најзначајније од ових активности издвајамо:

- Експерти ИАЕА боравили су у Босни и Херцеговину од 05. до 09. марта 2012 године и при томе извршили преглед стања приправности и реаговања у могућим радијацијским и ванредним ситуацијама у Босни и Херцеговини (ЕПРЕВ).
- Реализоване су 4 посјете експерата Босни и Херцеговини, у оквиру сарадње са ГТРИ (Департмент оф Енергу - Глобал Тхреат Редуцтион Иницијативе). Представници Босне и Херцеговине узели су учешће у двије обуке које је организовала ГТРИ.
- Делегација Босне и Херцеговине, учествовала је на Другом ванредном састанку земаља чланица Конвенције о нуклеарној сигурности, који је одржан у периоду од 27. до 31. августа у сједишту Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА) у Бечу.
- Босна и Херцеговина је у септембру 2012. године постала чланица организације Међународни нуклеарни информациони систем (Интернатионал Нуцлеар Информацион Систем –ИНИС) у оквиру Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА).

- У новембру 2012. године потписан је Меморандум о разумијевању и сарадњи у области радијационе и нуклеарне безбједности и заштите становништва између Министарства безбједности Босне и Херцеговине и Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност.
- Од 17. – 21.09.2012. године – Делегација Босне и Херцеговине у чијем саставу су била 3 члана испред Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност, учествовала је на 56. Генералној скупштини ИАЕА, којом приликом је одржано низ билатералних сусрета;
- Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност је у оквиру ИАЕА-ТЦ пројекта ИНТ/9/176 организовала радионицу на тему Девелопинг Радиоактивне Waste Management ин а Нон-нуцлеар Цоунтру. Радионица је одржана од 5. до 9. 11. 2012. године у Сарајеву.

### **ЗАКОНОДАВНЕ АКТИВНОСТИ**

У складу са планом рада за 2012. годину, Агенција је сачинила Нацрт закона о одговорности за нуклеарну штету, с обзиром да Босна и Херцеговина нема прописа којима би се регулисала питања накнаде нуклеарне штете у случају њеног настанка на територији Босне и Херцеговине. Предметним Нацртом закона предвиђају се рјешења која су у складу са Бечком конвенцијом о грађанској одговорности за нуклеарну штету (1963) и Протоколом о измјенама и допунама Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету (1997), те у складу са најновијом правном публикацијом из 2010. године, коју је објавила Међународна агенција за атомску енергију „Хандбоок оф Нуцлеар Лав“.

На приједлог Агенције Савјет министара БиХ усвојио је Политику о сигурности извора јонизујућег зрачења у Босни и Херцеговини. Политика је објављена у „Службеном гласнику БиХ“ број 55/12.

У току 2012. године Агенција је донијела сљедеће подзаконске акте:

- Правилник о ауторизацији правних лица која обављају здравствене прегледе и начину обављања здравствених прегледа лица професионално изложених јонизујућем зрачењу („Службени гласник БиХ“ број 25/12)
- Правилник о контроли затворених радиоактивних извора високе активности и извора непознатог власника („Службени гласник БиХ“ број 62/12)
- Правилник о начину вођења евиденција правних лица која обављају дјелатност са изворима јонизујућег зрачења („Службени гласник БиХ“ број 67/12)
- Правилник о сигурности транспорта радиоактивних материјала („Службени гласник БиХ“ број 96/12)
- Водич за заштиту од зрачења професионално изложених лица трудница и дојиља
- Водич за класификацију контролисаних и надгледаних зона и категоризацију професионално изложених лица, ученика, лица на обуци и студената
- Водич за поступање приликом проналаска радиоактивних извора непознатог власника

Током 2012. године предузете су и активности на изради других подзаконских аката који се тренутно налазе у завршној фази израде. Ради се о сљедећим подзаконским актима:

- Нацрт стратегије управљања радиоактивним отпадом

- Правилник о управљању радиоактивним отпадом
- Правилник о нуклеарној безбједности
- Правилник о нивоима образовања професионално изложених лица и лица одговорних за заштиту од јонизујућег зрачења, програмима за допунско оспособљавање и ауторизацији техничких сервиса за едукацију и обуку професионално изложених лица

## **ЗАКЉУЧИВАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА**

Агенција је током 2012 године, у складу са Законом о закључивању и извршавању међународних уговора, спроводила процедуру приступања Босне и Херцеговине Измјенама и допунама Статута Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА). Предсједништво Босне и Херцеговине, на 23. Сједници одржаној 30. маја 2012. године, донијело је Одлуку о приступању Босне и Херцеговине Измјенама и допунама Статута Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА), а 12. децембра 2012. године донесена је Одлука о ратификацији Измјена и допуна Статута Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА).

Спроведена је такође и законска процедура за приступање Босне и Херцеговине Протоколу о измјенама и допунама Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету (1997). Предсједништво Босне и Херцеговине, на 21. Сједници одржаној 18. априла 2012. године, донијело је Одлуку о приступању Босне и Херцеговине Протоколу о измјенама и допунама Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету (1997). 8. Новембра 2012. године донесена је Одлука о ратификацији Протокола о измјенама и допунама Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету (1997).

Савјет министара БиХ, на 6. сједници одржаној 3.5.2012. године, размотрио је и усвојио Извјештај делегације Босне и Херцеговине о преговорима за закључивање Споразума између Босне и Херцеговине и Међународне агенције за атомску енергију о примјени заштитних мјера у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја и Додатног протокола уз Споразум између Босне и Херцеговине и Међународне агенције за атомску енергију о примјени заштитних мјера у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја. Предсједништво Босне и Херцеговине, на 23. редовној сједници одржаној 30.5.2012.године донијело је одлуку о прихватању, а на 30 редовној сједници одржаној 12.децембра 2012. године Одлуку о ратификацији ових међународних уговора.

У 2012. години покренута је и законска процедура за закључивање Протокола о начину размјене информација и података између Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност и Државног завода за радиолошку и нуклеарну сигурност Републике Хрватске. Предсједништво Босне и Херцеговине је на 30 редовној сједници одржаној 12. децембра 2012. Године донијело Одлуку о покретању поступка за вођење преговора ради закључивања Протокола.

## **ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ**

Сарадња Агенције са институцијама Европске уније се углавном одвија кроз имплементацију ИПА пројекта за област заштите од зрачења и нуклеарне сигурности.

У 2012. години настављена је имплементација 3 (три) пројеката из циклуса ИПА 2008, и 4 (четири) пројекта из циклуса ИПА 2009 и то:

Рб	Назив пројекта
1	Унапређење техничких могућности регулаторних тијела у земљама западног Балкана;
2	Успостављање калибрационе лабораторије за јонизујуће зрачења;
3	Управљање отвореним радионуклидима у медицинским установама;
4	Јачање система дозиметријске контроле за лица професионално изложена јонизујућем зрачењу и пацијенте;
5	Смањење медицинске и професионалне експозиције у мамографији;
6	Унапређење могућности тренинг центра за заштиту од зрачења;
7	Унапређење техничких могућности за мониторинг радионуклида у животној средини.

У току 2012. године одржано је више састанака са представницима Европске комисије ради имплементације споменутих пројеката. Сви пројекти се налазе у завршној фази имплементације, изузимајући пројекат под бројем 2, „Успостављање калибрационе лабораторије за јонизујуће зрачења“, а рјешавањем питања измјештања искориштених извора из простора МДУ Чајавец у Бања Луци и реновирањем простора, очекујемо и наставак имплементације овог пројекта.

#### **САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНОМ АГЕНЦИЈОМ ЗА АТОМСКУ ЕНЕРГИЈУ (ИАЕА)**

Босна и Херцеговина је члан Међународне агенције за атомску енергију (Интернационал Атомиц Енергу Агенцу - ИАЕА) са сједиштем у Бечу од 1995. године. Према Закону Агенција је државни партнер БиХ за сарадњу са ИАЕА у вези свих питања из области радијационе и нуклеарне сигурности.

Босна и Херцеговина спада у групу приоритетних земаља које су примаоци помоћи програма техничке кооперације (ТЦ) ИАЕА, а која се одликује како кроз помоћ у успостави адекватног регулаторног оквира и унапређења рада Агенције, тако и кроз помоћ институцијама из области здравства, индустрије, заштите животне средине, те и у другим областима у којима се на неки начин користе нуклеарне технологије. Програм техничке кооперације се имплементира кроз националне и регионалне пројекте у циклусима од по двије године.

Активности у току 2012. године се могу подјелити на редовне активности везане за имплементацију активних пројеката из циклуса ТЦ 2012-13 и на активности везане за израду пројеката техничке кооперације за сљедећи циклус ТЦ 2014-15.

У току редовних активности на имплементацији 4 национална и 19 регионалних пројеката из активног циклуса 2012-13. У 2012. години је извршено око 60 едукација у трајању од недељу дана па до 3 мјесеца за представнике институција које партиципирају у пројектима, те набавка (донација) неопходне опреме намјењене јачању капацитета. Укупан буџет одобрен од стране ИАЕА за 4 национална пројекта износи 850 000 еура. Поред 4 национална пројекта, институције из Босне и Херцеговине могу да учествују у 35 регионалних пројеката, за које покажу интерес, односно за које испуњавају услове за активно учествовање.

У току децембра 2012. године завршена је фаза изаде пројеката за сљедећи циклус ТЦ 2014-15. Институције из БиХ су аплицирале за 3 нова пројекта, која у наредном периоду треба да буду анализирана од стране особља ИАЕА. Ради се о пројектима:

Рб	Назив пројеката
----	-----------------

1	Припрема за мапирање радионуклида у Босни и Херцеговини;
2	Унапређење заштите од зрачења у медицини кроз јачање служби медицинске физике у пет великих болница у Босни и Херцеговини; Сарајево, Бања Лука, Тузла , Мостар и Зеница;
3	Управљање радиоактивним отпадом;

### **ПЛАНИРАНИ И РЕАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЦИ**

У наслову законодавне активности наведени су подзаконски акти који су донесени и објављени у 2012. години. Од планираних аката који су требали бити донијети током 2012. године нису донијети сљедећи акти:

- Правилник о ауторизацији техничких сервиса за едукацију и обуку лица и стручној спреми лица која могу радити са изворима јонизујућег зрачења (У припреми);
- План за одговор на ванредне ситуације (У припреми).

### **БУЏЕТСКА СРЕДСТВА**

У току 2012. године одобрени буџет за нашу Агенцију био је на нивоу утрошених средстава у 2011. години када је на снази било привремено финансирање тако да су и наше активности биле у складу са овим начином финансирања. Одобрени буџет за 2013. годину умањен је за још КМ 20.000 у односу на 2012. годину и износи КМ 961.000. Узимајући у обзир да је наш буџет у 2010. години износио КМ 1.420.000 примјетан је драстичан пад буџетских средстава у развојној фази Агенције (укупно умањење цца. КМ 460.000 ) што и поред унутарњих уштеда које смо остварили рационализацијом на свим ставкама није било довољно за измирење свих обавеза. Наше активности се повећавају са истим бројем запослених и недостатком младих физичара. Није било набавке планиране опреме нити других значајних набавки у току читаве 2012. године. Спроведен је поступак набавке горива и канцеларијског материјала када су текућа средства у питању. Што се тиче набавке тј. надоградње система за аутоматски пренос података са гама-станица у БиХ проведена је законска процедура и одабран најповољнији понуђач.

На име прихода од такси за издавање лиценци и ауторизација, на подрачун Агенције јединственог рачуна трезора БиХ уплаћено је КМ 140.620 (стотинучетрдесетхиљадаишестстотинадвдесет конвертибилних марака).